

NAJK over....het bedrijfsovernamefonds

Op 10 oktober 2017 presenteerde het kabinet-Rutte III het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' met in de landbouwparagraaf speciale aandacht voor bedrijfsovername en innovatie. Die dag werd bekendgemaakt dat er 75 miljoen vrijgemaakt wordt voor jonge boeren en tuinders. Er komt een bedrijfsovernamefonds waaruit jonge boeren en tuinders worden ondersteund om de overname van het gezinsbedrijf en investeringen in innovatie te financieren. Het ministerie heeft aangegeven dat de 75 miljoen verdeeld wordt over twee jaar: 25 miljoen in 2018 en 50 miljoen in 2019.

Situatie sector

Het aantal agrarisch ondernemers neemt echter fors af. Op dit moment heeft slechts 40% van de 25.000 bedrijven met een bedrijfshoofd ouder dan 55 jaar een opvolger. De komende tien tot vijftien jaar stoppen daardoor meer dan 15.000 bedrijven. Er zijn verschillende redenen waarom jongeren kiezen hun ouderlijk bedrijf niet over te nemen. Variërend van regeldruk en lage verdiensten tot onenigheid binnen de familie over de bedrijfsovername en het simpelweg niet hebben van de financiële middelen. Er zijn ook een heel aantal drempels die jonge agrarische ondernemers tegenhouden om boer of tuinder te worden die los van budget, weggenomen kunnen worden. Bijvoorbeeld met betrekking tot het imago van de land- en tuinbouwsector (denk aan foutieve berichtgeving) of onvoorspelbaarheid van wet- en regelgeving. Het zou het wel goed zijn als het ministerie van LNV zich hier wel op richt, maar staat los van het bedrijfsovernamefonds.

De leefbaarheid op het platteland en de kracht van agrarische sector zijn wel grotendeels afhankelijk van het voortbestaan van agrarische gezinsbedrijven. Net als in alle andere bedrijfstakken valt of staat dat met de instroom van jonge ondernemers. Echter is instroming in de land- en tuinbouw zeer lastig.

Behoeftte jonge boeren en tuinders

De top 3 van zaken waar jonge boeren en tuinders na bedrijfsovername behoefte aan hebben, zijn: toegang tot grond, toegang tot kapitaal en toegang tot kennisontwikkeling. Dit blijkt uit het onderzoek 'Needs of young farmers', een Europees onderzoek onder jonge boeren en tuinders. De behoefte die NAJK vanuit de achterban vaststelt, sluit hierbij aan.

1. Toegang tot grond

Hierbij gaat het los van de financiën om een plek op een boerderij of tuinderij te starten of over te nemen.

2. Toegang tot kapitaal

Hierbij gaat het om de mogelijkheden extra financiering te krijgen voor de bedrijfsovername of investeringen.

3. Toegang tot kennis

Hierbij gaat het met name om kennis tussen boeren en tuinders uit te kunnen wisselen en de hulp die nodig is om een bedrijfsovername of start mogelijk te maken en zich voor te bereiden op de toekomst.

De toegang en betaalbaarheid van grond kan deels in het nieuwe GLB en het pachtbeleid worden ondervangen.

Invulling bedrijfsovernamefonds volgens NAJK

Het bedrijfsovernamefonds moet zich volgens NAJK enerzijds op de begeleiding rondom bedrijfsovername en toekomstplannen van opvolgers en starters richten en anderzijds op de financiële problemen rondom bedrijfsovername.

Bedrijfsovernames moeten vaker slagen en niet langer uitgesteld worden, omdat er geen mogelijkheden (sociaal of financieel) gezien worden.

NAJK heeft de volgende visie op het bedrijfsovernamefonds gevormd:

- De maatregelen uit het bedrijfsovernamefonds moeten gericht worden op alle sectoren in de land- en tuinbouw, voor zowel starters als bedrijfsopvolgers tot en met 40 jaar.
- 20% van het budget moet benut worden voor kennisontwikkeling rondom bedrijfsovername.
 - o Bedoeld ter voorbereiding op de bedrijfsovername.
 - o Voor iedereen beschikbaar, ook voor partners van bedrijfsopvolgers.
 - o Beschikbaar voor begeleiding/coaching, bedrijfsovernamecursussen en het schrijven van een ondernemersplan.
 - o Bij activiteiten wordt ook een eigen bijdrage van de deelnemers gevraagd.
- 80% van het budget moet benut worden voor toegang tot kapitaal en lagere lasten na bedrijfsovername.
 - o Voorwaarde hiervoor is dat men iets aan cursussen heeft gedaan of een deel van een ondernemersplan heeft geschreven.
 - o Niet bedoeld voor innovatie.
 - o Bedoeld voor de overname zelf en na bedrijfsovername.
 - o Maatregelen:
 - Fiscaal aantrekkelijk maken van de tante Agaath-regeling
 - Uitstellen aflossingsverplichting
 - Overheid staat borg voor aangevane leningen.

Het fonds voorziet alleen in ondersteuning in 2018 en 2019, maar volgens NAJK is het belangrijk dat ook bedrijfsovername na 2019 ondersteund wordt.